

La catàstrofe no declarada

Les tempestes d'aigua de començament d'octubre van desfermar un cop més la seva fúria devastadora sobre la Selva, el Gironès i part de l'Alt i del Baix Empordà. Aquestes tragèdies sempre es desenvolupen amb un ritual semblant. En el primer acte, sembla que de sobte s'acaba la civilització: ni llum, ni telèfon, ni gas, ni aigua potable. Després, en un llarg segon acte, superada l'allau incontenible, comencen a descobrir-se les seves malvestats en una immensa corrua de desgràcies: cases inundades, carreteres i línies fèrries tallades, obres públiques destruïdes, béns privats perduts. I encara el tribut, infinitament més dolorós, d'algunes vides humanes.

El tercer acte habitual s'acosta perillosament a la tragicomèdia: visites de consellers, de governadors, de directors generals, sessions extraordinàries de plens corporatius i les inevitables peticions de declaració de zona catastròfica, seguides ineluctablement de l'avis oficial que aquesta declaració no es produirà pas, perquè la situació viscuda no és comparable a la patida en altres indrets de l'Estat ni tampoc a la soferta aquí mateix en ocasions anteriors. I potser és veritat. Però també ho és que més de vint municipis han completat l'expedient de declaració, i que la Diputació ha reclamat una qualificació semblant per als danys de les carreteres. Potser és cert que no hem estat tan perjudicats com altra gent o com altres vegades, però també ho és que les xifres dels danys comptabilitzats en obres públiques agreugen enormement els problemes econòmicopressupostaris de les corporacions locals: en molts casos, l'import dels danys produïts en qüestió d'hores en una població determinada és superior a l'import del pressupost municipal de tot l'any.

Descartada la declaració de zona catastròfica, resten altres camins per acostar-se a l'ajut oficial, sobretot si l'Institut de Meteorologia acredita que els danys han estat provocats per un "fenomen extraordinari". I no hi ha dubte que el de l'octubre ho va ser, perquè l'aigua caiguda va sobrepassar les màximes de precipitacions diàries del període 1931-1960, l'últim que ha estat controlat estadísticament. Només amb vint-i-nou litres més per metre quadrat, a Girona s'hauria superat, en un sol dia, la màxima mensual de pluges prevista per a tot el mes d'octubre.

A partir de l'evidència d'un fenomen extraordinari pot intervenir el Consorci de compensació d'assegurances que es fa càrrec dels perjudicis no coberts per les pòlisses convencionals. Però no hi haurà subvencions directes a fons perdut, ni crèdits a llarg termini, ni exempcions o moratòries fiscals. Caldrà recórrer a mil vies diferents, a subterfugis diversos, a les petites escletxes obertes en els murs espessos de les dues Administracions i de les múltiples institucions. Caldrà treballar tenaçment, amb una feixuga diversificació d'esforços i una penosa multiplicació de gestions, per tal de recobrar la normalitat perduda. I procurar que la propera alteració meteorològica no ens trobi tan desprevinguts, amb la protecció civil a les beceroles i les estadístiques endarrerides en vint-i-set anys. Tant de bo que l'últim daltabaix fos, almenys, un avis per evitar que el següent ens torni a submergir en l'aiguat de la sorpresa, de la imprevisió i del risc no calculat.